

Turisztikai pályázatok

● Budapest (MTI)

Hamarosan megjelenik a turisztikai célelőirányzat felhasználásáról szóló új IKIM-rendelet, illetve ennek megfelelően az idegenforgalmi pályázatok támogatásának új rendje – közölte Antalóczy Györgyné, a Magyar Turizmus Rt. gazdasági vezérigazgató-helyettes az MTI-vel.

Antalóczyné elmondta: az új rendelet már túlvan a célközöi egyeztetésen, és rövidesen érvénybe lép.

A tervezet szerint a jövőben a pályázóknak figyelembe kell venniük a célelőirányzatok összehangolásáról szóló 263/1997. (XII. 27.) kormányrendelet előírásait is. Ez különösen a fejlesztésekhez adott támogatásoknál okoz többletterhet a pályázóknak. Szigorodnak a pályázati feltételek, és a pályázati döntéseket egyeztetni kell a fejlesztésben érintett más tárcákkal is. Nem pályázhat majd az, akinek bármilyen köztartozása van. Ha a pályázó támogatási szerződést kötött, és a támogatási szerződés érvényessége alatt bármikor adók módjára behajtandó köztartozása keletkezik, a támogatás folyósítá-

sát le kell állítani. A pályázathoz új adatlap készül és megváltozik a pályázatok nyilvántartása is a Magyar Turizmus Rt.-nél. A pályázatok gyorsabb előkészítése érdekében a Magyar Turizmus Rt. létrehozta a Támogatásokat és Pályázatokat Kezelő Igazgatóságot.

Újdonság lesz az is – folytatta Antalóczyné –, hogy egyes speciális esetekben, vagyis amikor nincs mód a pályáztatásra, pályázaton kívül is lehet támogatásokat adni az OIB javaslat alapján, miniszteri engedéllyel.

A tervezet szerint a vissza nem térítendő támogatás, az igazolt kiadás és költsége 70 százalékaig adható, jelenleg ez a határ 50 százalék. Kivételt képez az idegenforgalmi képzés (oktatás), kutatás. Ez esetben a támogatás mértéke elérheti a 100 százalékot is. A kiemelt jelentőségű beruházásoknál – például a gyógyturizmus és a konferencia-turizmus területén – a kamattámogatáshoz 25 százalékos képviselő saját forrást kell igazolni.

A jövőben szigorúbban ellenőrzik majd, hogy a támogatásból vásárolt eszközök turisztikai célokra használják-e.

● Kísérletezzünk és gondolkozzunk!

Ifjú fizikusok a JATE-n

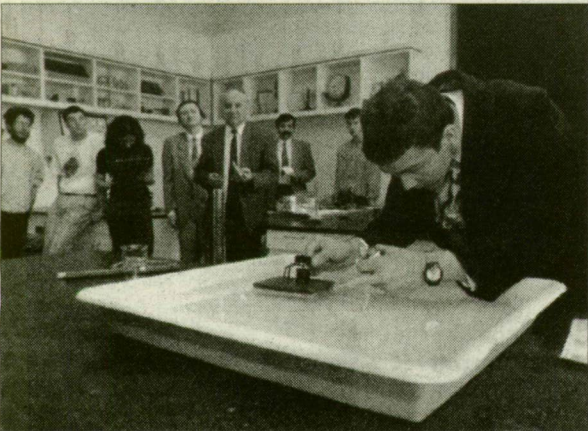
Vagy húsz középiskolás diák nem azzal töltötte május elsejét, hogy a ligetben lófrált vagy a vursliban murizott. Fehér inget öltöttek, és tanáraikkal együtt beültek a JATE fizika tantermébe, hogy megmutassák, mit tudnak. Pénteken tartották ugyanis a kísérleti fizika pályázat döntőjét.

A József Attila Tudományegyetem Kísérleti Fizika tanszéke pályázatot hirdetett középiskolás hallgatók számára „Kísérletek a hótantermékből, és tanáraikkal együtt beültek a JATE fizika tantermébe, hogy megmutassák, mit tudnak. Pénteken tartották ugyanis a kísérleti fizika pályázat döntőjét.” címmel. A versenyre nem, vagy kevéssé ismert kísérletekkel lehetett nevezni. A hallgatók írásban beküldték a kísérletek leírását, ennek alapján a zsűri kiválasztotta azokat, akik a második fordulóba bejutva élőben is bemutatták a kísérleteket. A harminc pályázó közül május elsejére tizennégyet hívtak be a második fordulóra. Az egész országból, sőt, Erdélyből is jöttek versenyzők a JATE-ra. Volt, aki utánfutón hozta a kísérlethez szükséges eszközöket. Először a kísérleteket mutatták be, majd a mérési ered-

ményeket és a következtetéseket ismertették a zsűrivel. A hallgatók igen alapos felkészültséggel, előre elkészített írásvetítő-fóliákkal, a mérési eredményeket ábrázoló grafikonokkal jöttek. Éppen ezért a tanszék vezetője és a zsűri úgy döntött, nem három, hanem hat díjat oszt ki. Az első helyezett a mezőkovácsházi *Gulyás Nándor* lett. A két második helyezett a *Seregélyes Csaba* – *Végh Tamás* kettős Dunaújvárosból és *Friedl Zita* Sopronból. A harmadik helyen hárman osztoztak: *Buchta Krisztián* (Budapest), *Máté Szabolcs* (Románia) és *Osztyéni József* (Türkeve). A versenyzőket felkészítő tanárok is a diákokkal azonos jutalomban – 15, 10 illetve 5 ezer forintban – részesültek.

Szatmári Sándor tanszékvezető elmondta, hogy a pályázat célja a kísérleti fizika iránti érdeklődés felkeltése volt. Tudvalevő, hogy a természettudományos tárgyakat az utóbbi időben egyre kevesebb középiskolás választja továbbtanulásra. A pályázati részvételből viszont kiderült, vannak még elkételezettek.

K. G.

Meleg helyzet. A hótanpályázat döntő pillanata. (Fotó: Schmidt Andrea)

● Visszapillantás az elmúlt 70 évre, Kovács K. Zoltánnal

„Fizikailag kinn éltem, lélekben azonban idehaza”

Kovács K. Zoltán: „Lassan azonban rájöttünk arra, hogy Nyugat, mint olyan, nincs.” (Fotó: Miskolczy Róbert)

Hogyan lett az óvári gazdaszból, Kovács K. Zoltánból a Szabad Európa Rádió szerkesztője? Hogyan került be 1947-ben a Barankovics István vezette Demokrata Néppárt színeiben a parlamentbe? Miért kellett rá két évre elmene-külnie az országból? Milyen lehetett annak a férfinak a sorsa, aki csaknem negyven esztendőt töltött emigrációban? Erről beszélgettünk a 74 éves Kovács K. Zoltánnal, aki a napokban tartott előadást az Alsóvárosi Templomban, a Ferences evangéliumi estéken.

– Mosonmagyaróvárott születtem. Ott jártam a piaristákhoz gimnáziumba. Úgynevezett szegénydiák voltam, ami azt jelenti, hogy nem kellett tandíjat fizetnem. Egy ideig kredenciálisa, sekrestyéje is voltam a piaristáknak, s részt vettem a ház körüli teendőkben. Azért lettem gazdasz, mert az akadémia – a későbbi agrárfőiskola, illetve egyetem – ott volt Magyaróvárott, és máshol nemigen volt lehetőség továbbtanulni, meg aztán erősen kötődtem a faluhoz is. 1946-ban szereztem meg a diplomámat. A családi háttérem miatt a szociális kérdések mindig érdekelték.

A parlament korjegyzője

Olyan diákmozgalmakban vettem részt, ahol rendszeresen találkoztunk a természetel, a társadalommal és a szociális kérdésekkel. Szerencsémre volt egy nagyon tehetséges, széles látókörű piarista hittanár, aki felhívta a figyelmünket a szociális kérdésekre, problémákra, sőt, azon túlmenően olyanokat is oktatott, amelyek nem tartoztak szorosan a hittanhoz. Így ismertette az egyház társadalmi tanítását, s tőle hallottam először a francia perszonalista filozófusról, Bergsonról. A dolgot tehát úgy nézett ki, hogy ezek a tanítások mélyebben hatottak rám mezőgazdasági tanulmányaimnál.

– Később foglalkoztam népműveléssel is, és 1945 után földreformot hajtottam végre Magyaróvár körzetében. Az új

gazdákat úgynevezett ezüstkalászos szakmai tanfolyamokon tanfőttem, s így vált egy kicsit ismertté a nevem a környéken. 1947-ben, amikor a Barankovics István vezette Demokrata Néppárt elhatározta, hogy indul a választásokon, kaptam egy üzenetet arra vonatkozóan, hogy hajlandó lennék-e támogatni a pártot. Én akkor már az agráregyetem demonstrátora voltam, tehát szakmai pályára készültem. A párt a negyedik-ötödik helyet szánta nekem a megyei listán, mondván, ezzel növelem a népszerűségüket. A társadalmi, ellenzéki hangulat olyan erős volt – és még hatottak a két világháború közötti keresztény szociális mozgalmak (mint például a KALOT és a KALÁSZ) –, hogy a választásokon még az utánam következő jelöltek is bejöttek a listáról. Így kerültem be huszonhárom évesen a parlamentbe. Én voltam a korjegyző, azaz a legfiatalabb képviselő. Nagyon nehéz körülmények között politizáltunk. 1948 őszétől kezdve az Államvédelmi Hatóság ellenőrzése alatt álltunk. Éjjel-nappal kísérték bennünket, és figyelték minden lépésünket. Nem volt kétségünk aziránt, hogy ha lejár a mandátumunk, lefognak bennünket. Ez volt az oka annak, hogy 1949 februárjában tizenegyet képviselőtársammal együtt elmenekültem az országból. A nyugati határ déli részén akkorra már felhúzták a vasfüggöny. A mennyasszonyommal és öt képviselőtársammal a drótsővény alatt bújtunk át, s hagytuk el az országot. Tettük mindezt annak reményében, hogy az emigráció nem fog sokáig tartani, merthogy a Nyugat nem engedheti meg, hogy Magyarországon a kommunista rendszer eluralkodjék. Arra gondoltunk, hogy kint folytatjuk a politikát, és akkor segítünk, illetve közreműködünk az ország szabadságának visszaszerzésében.

A SZER agrárszakértője

A politikai valóság azonban sokkal keményebbnek bizonyult, s az emigrációból egy egész élet lett. Harmincnégy évig éltem Nyugaton.

– Bajorországra azért men-

tem, mert 1943-ban mint fiatal gazdasz ott voltam gyakornok, s arra gondoltam, hogy vissza tudok kerülni abba a gazdaságba, ahonnan nagyon kedvesen bocsátottak el. A körülmények azonban annyira megváltoztak, hogy ott senki ismerőst nem találtam, úgyhogy előlrel kellett kezdeni az életet. Voltam rakodómunkás, kertész és házmester. Fokról fokra küzdöttem fel magam. Aztán 1951-ben szerencsém is volt, amikor Münchenben megalakult a Szabad Európa Rádió, ahová agrárszerkesztőt is kerestek. Szakmai és politikai múltam ajánlás volt arra, hogy még abban az évben tagja lettem a Szabad Európa Rádió szerkesztőségének. Főleg agrárműsorokat készítettem, de foglalkoztam ifjúsági kérdésekkel, családpolitikával és egyházi adásokat is szerkesztettem. Mondhatom azt, hogy menet közben tanultam meg a rádiós szakmát. Mindemellett politizáltam is. Az emigrációban ugyanis nagyon erős keresztény népmozgalmat szerveztünk. Az volt a célunk, hogy a nyugati közvéleményt, s főképpen a politikai közvéleményt rendszeresen tájékoztassuk a magyarországi eseményekről, az ország kiszolgáltatottságáról, a társadalom elnyomásáról és az egyes ember nehéz helyzetéről. Tettük mindezt annak reményében, hogy a Nyugat segítőkézsége a szabadság visszaszerzésére növekedni fog. Lassan azonban rájöttünk arra, hogy a Nyugat, mint olyan, nincs. Vannak nyugati országok, de nincs egységes nyugati külpolitikai és hatalmi politikai stratégia. Rá kellett jönnünk, különösen 1956 után, hogy a magyar nép forradalma és szabadságharca sem volt elég ahhoz, hogy a nyugati hatalmak cselekvően szóljanak bele a közép-európai térség sorsába. Ez óriási tanulság volt számunkra. Megtanultuk azt, hogy az a koncepció, hogy a Nyugat a közép-európai térséget, s benne Magyarországot is felszabadítja – illúzió. Ezt követően tudtuk, hogy a szabadság többféle történelmi erő összehatásaként térhet vissza a közép-európai térségbe. Lényegében ez is történt.

– 1986-ig dolgoztam a Szabad Európa Rádió szerkesztőségében. Akkor még nem le-

hetett előre látni, hogy Magyarország összeomlik a kommunizmus, bár az idő tájt már az volt a benyomásom a hazai szamizdat tevékenység, a párton belüli viták és a gazdasági reformkísérletek eredményeként, hogy a rendszer bomlóban van. Elérkezettnek láttam az időt arra, hogy ebben a bomlási folyamatban pozitív értelemben részt vegyek.

Az eszmélet történet tudósa

1987 végén tértem haza először Magyarországra. Addig nem jöhettem, mert egyrészt veszélyes lett volna, másrészt az amerikai munkaadóm sem engedélyezte. S bár 1986-ban nyugdíjba mentem, 1993-ig, a Szabad Európa Rádió megszűnéséig külső munkatársként dolgoztam a szerkesztőségben, úgyhogy megélhettem azt, hogy 1989 után Magyarországról tudósíthattam. 1993-ban feleségemmel együtt végleg hazatelepedtünk. Pártpolitikával itthon nem akartam foglalkozni, s a Barankovics Alapítványnak voltam a tanulmányi tanácsadója. Budán élünk, és nagyon jól érezzük magunkat. Jelenleg a Pázmány Péter Katolikus Egyetem piliscsabai bölcsészeti karán tanítok keresztény szociális eszmétörténetet. Mindemellett a Duna Televízió kuratóriumának vagyok az alelnöke. A közélet tehát egyelőre kitölti az életemet. Azt szeretném elmondani, hogy én nem nagyon éltem a nyugati társadalomban, hiszen a rádiós munkám mindig a magyar eseményekhez kapcsolódott. Fizikailag tehát kinn éltem, lélekben azonban idehaza.

Az a szubjektív érzésem, hogy a Szabad Európa Rádió hozzájárult ahhoz, hogy a közép-európai térségbe visszatért a szabadság és a demokrácia. Akkor is, ha ez a szabadság és demokrácia lassan érik, és a tanulságok szerint nem valósul meg olyan gyors mértékben és színvonalon, ahogy az Nyugaton a második világháború után organikusan, a tapasztalatok hasznosításával, politikai váltótagdalkodással megvalósult. De szerintem rajta vagyunk az úton.

Szabó C. Szilárd

Erősebb hegyközségek

● Badacsonytomaj (MTI)

A bortörvény értékesítésre vonatkozó rendelkezése, gátolja a kistermelők bekapcsolódását a borturizmusba, eladhatatlanná teszi termésüket – hangoztatta a Szőlő és Borvárosok Szövetségének első közgyűlésén szombaton Badacsonytomajon több résztvevő is.

A történelmi borvidékek közigazgatási és gazdasági szakemberei túl szigorúnak tartják azokat az feltételeket, amelyeket a bort mérő pincék részére előírtak és ugyancsak betarthatatlannak szerintük a kisgazdaságokban a kannás bor forgalmazásának szabályai is. A törvény értelmében például nem mérhet bort pincéjében egyetlen szentgyörgy-hegyi vagy badacsonyi bortermelő gazda sem, mert nem vezet hozzá portalanított út – hozták fel a példát állításuk igazolására.

– A kannás bor ellenőrzésére, plombálásra szállítása pedig oly mértékben megnöveli a költségeket, amit a kistermelő már nem bír el.

A tizenhét város képviselője egyetértettek abban, hogy a hegyközségek el tudják dönteni, ki alkalmas a bor kimérésére és ellenőrizni tudják a kannás borok minőségét is. Ehhez azonban ki kell bővíteni hatáskörüket.

A felvetett problémák azt igazolják a szakértők szerint, hogy szükség lesz a bortörvény módosítására. A szőlő és borvárosok képviselőivel egyetértett Orosz Sándor, a parlament mezőgazdasági bizottságának elnöke is.

A Badacsonyi Hegyközség vezetői törvényi segítséget kérnek a borvidék további zsugorodásának megállításához. A szőlőfűvű szőlőültetvények ugyanis egyre fogyanak és helyüket a nyaralók, üdülők veszik át. Ma a badacsonyi borvidék 1600 hektárnyi szőlőültetvénye három-ezer ember tulajdonában van, s a terület egyharmadát senki nem műveli. Hasonló gondokkal küszködik a füredi borvidék is. A szőlő jövedelmezősége alacsony, nyaralónak, üdülőknek azonban drágán eladhatók ezek a telkek.

Védekezés a Felső-Tiszán

● Nyíregyháza (MTI)

A Felső-Tisza vízgyűjtő területén-lehullott néhol 20 milliméter mennyiségű csapadék hatására nem csökkent tovább az előtört terület nagysága, változatlanul eléri a 3450 hektárt – közölte Fazekas László, a Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság vezetője szombaton.

Az előtört területből 800 hektárt tesz ki a vetés, míg a szántóterület nagysága meghaladja az 1200 hektárt.

Az igazgatóság területén 8 belvízi szakaszon továbbra is fenntartják a II. fokú belvízvédelmi készültséget. A védekezési munkákat folyamatosan végzik. Így eltávolítják a vízfolyási akadályokat, stabil és hordozható szivattyúkat állítanak üzembe, valamint feltöltik a belvíztározókat.

Az elmúlt nap folyamán 19 szivattyútelepük üzemelt, másodpercenként 14,8 köbméter összteljesítménnyel. Az így áttemelt víz mennyisége meghaladta a 830 ezer köbmétert.

A védekezési munkában összesen 139 fő – ebből 9 közmunkás – vett részt.